

UCHWAŁA NR XXI/176/2021
RADY GMINY ŻYRZYN

z dnia 29 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.), art. 179 ust. 2 w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.) - Rada Gminy, działając na wniosek Wójta Gminy Żyrzyn uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żyrzyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr XXI/176/2021
Rady Gminy Żyrzyn z dnia 29 grudnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE ŻYRZYN
NA LATA 2022–2024**

I. Wprowadzenie

Rodzina odgrywa kluczową rolę w życiu każdego człowieka. Jest ona podstawowym środowiskiem życia dziecka, w którym kształtuje się jego osobowość. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest naturalnym i niezastąpionym środowiskiem rozwoju dziecka. Do jego prawidłowego rozwoju potrzebna jest rodzina, która otaczać je będzie miłością, zapewniać poczucie bezpieczeństwa i zaspakajać jego potrzeby. Rodzina jest środowiskiem wychowawczym, które przekazuje dziecku swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje go na całe życie. Właściwy rozwój dziecka możliwy jest w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Funkcjonowanie rodziny może być zagrożone przez szereg czynników. Ich oddziaływanie może przyczynić się do powstawania dysfunkcji takich jak: alkoholizm, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc w rodzinie, bezrobocie, niepełnosprawność.

W przypadku, gdy rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom, a dobro dziecka jest zagrożone, instytucje do tego powołane powinny udzielać pomocy. Działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane na rzecz działań zapobiegających dezintegracji rodziny. Powinny opierać się na wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenia im zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Podstawą działań ujętych w programie jest:

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119),
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz.1329).

Program nawiązuje do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żyrzyn opracowanej na lata 2016–2023, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie i Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie Gminy Żyrzyn.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie,
- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Żyrzynie,
- Urząd Gminy Żyrzyn,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie,
- dzielnicowi Komisariatu Policji w Kurowie,
- placówki oświatowe z terenu Gminy Żyrzyn,
- parafie (Żyrzyn, Osiny, Parafianka),
- świetlice gminne.

II. Adresaci programu

Program przeznaczony jest dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wśród nich znajdują się rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w różnych formach pieczy zastępczej, rodziny dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem lub inną sytuacją kryzysową. Ponadto kobiety w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

III. Diagnoza społeczna

Gmina Żyrzyn położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, na Wysoczyźnie Lubartowskiej, w powiecie puławskim. Jej powierzchnia wynosi 127,3 km². Składa się ona z 15 sołectw. Na koniec roku 2020 Gminę Żyrzyn zamieszkiwało 6506 osób, z czego 3296 to kobiety, a 3210 to mężczyźni.

Tabela nr 1. Tabela diagnostyczna

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 do 30 czerwca
Liczba mieszkańców ogółem	6531	6506	6528
Liczba kobiet	3304	3296	3304
Liczba mężczyzn	3227	3210	3224
Liczba osób objętych pomocą społeczną	212	184	142
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ogółem	80	71	61

Oprac. źródło własne

W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie objął wsparciem 142 osoby w 61 rodzinach. W porównaniu z rokiem 2019 liczba osób objętych pomocą społeczną nieznacznie spadła. Również liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się z 80 na 71.

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy

Występujący problem	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie		
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021 do 30 czerwca
Bezrobocie	27	28	19
Niepełnosprawność	37	31	27
Ubóstwo	30	28	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	17	9
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	13	10	6
Długotrwała lub ciężka choroba	14	14	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	1	2	1
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	1	2	0
Alkoholizm	9	6	3
Przemoc w rodzinie	1	1	1
Narkomania	0	0	0

Oprac. źródło własne

Z powyższych danych wynika, iż oprócz niepełnosprawności i bezrobocia dominującymi problemami rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w okresie 2019 i 2020 roku były: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała i ciężka choroba, wielodzietność oraz alkoholizm. We wszystkich obszarach zauważyć można tendencję spadkową. Większość z tych problemów społecznych wpływa negatywnie na sytuację mieszkańców. Te negatywne zdarzenia mogą doprowadzić do powstawania dysfunkcji w rodzinie.

Tabela nr 3. Typy rodzin objętych pomocą w 2020 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RODZINY OGÓŁEM:	75	192
W tym rodziny objęte wyłącznie pomocą w postaci pracy socjalnej	4	8
Liczba osób:	30	30
1	14	28
2	12	36
3	8	32
4	5	25
5	6	41
6 i więcej		
W tym rodziny z dziećmi: ogółem	30	128
o liczbie dzieci:	11	34
1	12	52
2	4	21
3	2	12
4	1	9
5	0	0
6	0	0
7 i więcej		

Oprac. źródło własne

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że w 2020 r. najliczniejszą grupą, która uzyskała wsparcie stanowią gospodarstwa jednoosobowe.

Spośród 75 rodzin objętych pomocą 30 stanowią rodziny z dziećmi. Największą grupę stanowiły rodziny posiadające jedno oraz dwoje dzieci. Natomiast najliczniejszą rodziną, która korzystała z pomocy tutejszego Ośrodka w 2020 r. była rodzina dziewięcioosobowa.

Tabela nr 4. Wspieranie rodziny w Gminie Żyrzyn

Wspieranie rodziny	2019	2020	2021
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	9	8	8

Oprac. źródło własne

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, w której zaspakajane są potrzeby biologiczne i psychologiczne. Rodzice mają obowiązek stworzenia odpowiednich warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi i wychowaniu dzieci. W sytuacji kiedy rodzice nie wypełniają swoich obowiązków oraz funkcji opiekuńczo-wychowawczej w sposób właściwy mogą liczyć na pomoc instytucji. Jedną z form pomocy instytucjonalnej jest objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpracuje z poszczególnymi członkami rodziny w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

W Gminie Żyrzyn zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, z którymi współpracuje jest w poszczególnych latach porównywalna. Głównym powodem wsparcia rodziny poprzez przydzielenie asystenta rodziny są niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców.

IV. Cele programu

Cel główny Programu:

Stworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cel szczegółowy 1:

Wsparcie rodziny w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych.

ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia,	- liczba i forma udzielonej pomocy, - liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą,
2) objęcie programem dożywiania potrzebujących dzieci w szkołach i przedszkolach,	- liczba dzieci korzystających z posiłków,
3) organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia,	- formy wypoczynku, - liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku,
4) objęcie pomocą materialną uczniów przyznawaną w formie stypendiów socjalnych,	- liczba przyznanych stypendiów,
5) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem,
6) zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy,	- liczba osób (dorośli i dzieci),
7) współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.	- liczba dzieci przebywających w poszczególnych ośrodkach, - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.

Cel szczegółowy 2:

Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych kryzysem, przemocą i uzależnieniami.

ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1) prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych skierowanych do dzieci i rodziców na temat uzależnień i ich negatywnych skutków,	- liczba przeprowadzonych pogadanek, spotkań informacyjnych z dziećmi oraz z rodzicami,
2) monitorowanie środowisk zagrożonych kryzysem z powodu wystąpienia problemu przemocy,	- liczba Niebieskich Kart,
3) udzielenie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, motywowanie do podjęcia leczenia, terapii przez rodziców dzieci ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi,	- liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrardowie - liczba rodzin objętych monitorowaniem,
4) motywowanie oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia rodzin oraz poradnictwa	- liczba rodzin korzystających ze specjalistycznej pomocy,

Cel szczegółowy 3:

Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych:

ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1) zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta, - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta
2) podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych asystenta rodziny,	- liczba szkoleń,
3) podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,	- liczba rodziców biologicznych współpracujących z asystentem rodziny,
4) współpraca z placówkami oświatowymi, w zakresie zapobiegania występowaniu zagrożeń w rodzinach,	- liczba uczniów objętych pomocą,

Cel szczegółowy 4:

Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.

ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1) wzmocnienie współpracy na rzecz rodziny asystenta rodziny z pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi specjalistami,	- liczba zorganizowanych spotkań na rzecz pracy z rodziną,
2) współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego,	- liczba spotkań z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
3) aktywizacja społeczności lokalnej poprzez wsparcie i promocję inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny	- liczba inicjatyw lokalnych

Cel szczegółowy 5:

Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powiklanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych:

ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1) zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę,	- liczba i forma udzielonej pomocy, - liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny,
2) przyznanie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,	- liczba rodzin, którym przyznano świadczenie,
3) zapewnienie odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.	- liczba udzielonych porad,

V. Oczekiwane rezultaty

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
3. Zmniejszenie liczby rodzin dysfunkcyjnych.
4. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
5. Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
6. Podjęcie próby powrotu jak największej liczby dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
7. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

VI. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2022– 2024.

VII. Podmioty odpowiedzialne za realizację programu

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współdziałania Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie z:

- Urzędem Gminy w Żyrzynie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Żyrzynie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie,
- placówkami oświatowymi na terenie Gminy Żyrzyn,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach,
- kuratorami sądowymi Sądu Rejonowego w Puławach,
- dzielnicowymi Komisariatu Policji w Kurowie,
- psychologami i pedagogami szkolnymi,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Puławach,
- Poradnią Terapii Uzależnień w Puławach.
- świetlicami gminnymi.

VIII. Źródła finansowania zadań programu

Zadania w ramach programu będą finansowane z:

- środków własnych gminy,
- dotacji budżetu państwa,
- dotacji z programów rządowych.

IX. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie w terminie do 30 kwietnia każdego roku Wójtowi Gminy Żyrzyn sprawozdania z realizacji programu, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

X. Podsumowanie

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żyrzyn na lata 2022 – 2024 jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi.

Wspieranie rodzin będzie miało charakter prewencyjny i naprawczy. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która potrafi samodzielnie rozwiązać własne problemy.